

Sygn. akt II AKz 944/19

POSTANOWIENIE

Dnia 15 października 2019 roku

Sąd Apelacyjny w Katowicach w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: sędzia Iwona Hyla

Protokolant: Karolina Jach

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej del. do Prokuratury Regionalnej
w Katowicach Wojciecha Pieca

po rozpoznaniu w sprawie **A. G. (G.)**

podejrzanego o czyn z art. 258 § 3 k.k. i inne

zażalenia wniesionego przez obrońcę podejrzanego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 25 września 2019 roku, sygn. akt XVI Kp 569/19

w przedmiocie przedłużenia czasu trwania tymczasowego aresztowania

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

p o s t a n a w i a

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 25 września 2019 roku, sygn. akt XVI Kp 569/19, na podstawie art. 249 § 1 k.p.k., art. 258 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. oraz art. 258 § 2 k.p.k. i art. 263 § 2 k.p.k. przedłużono stosowanie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania wobec podejrzanego A. G. zastosowanego postanowieniem Sądu Rejonowego Katowice-Wschód w Katowicach z dnia 31 stycznia 2019 r., sygn. akt IV Kp 87/19, do dnia 30 grudnia 2019 r. do godz. 13:30.

Powyższe postanowienie zaskarżył obrońca podejrzanego i zarzucił mu obrazę przepisów: art. 249 § 1 k.p.k. i art. 258 § 1 pkt 1 k.p.k., art. 258 § 1 pkt 1 k.p.k., art. 258 § 1 pkt 2 k.p.k., art. 258 § 2 k.p.k. w zw. z art. 41 ust. 2, art. 42 ust. 3 w zw. z art. 42 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 31 ust. 3 oraz art. 30 Konstytucji RP oraz art. 257 § 1 k.p.k. w zw. z art. 275 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 272 k.p.k. Jednocześnie skarżący wniósł o uchylenie tymczasowego aresztowania przedłużonego wobec podejrzanego i zastosowanie kumulacji środków zapobiegawczych o charakterze wolnościowym w tym poręczenia majątkowego w kwocie 100 000 zł, zakazu opuszczania kraju z zatrzymaniem paszportu i dozoru Policji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zażalenie obrońcy podejrzanego nie jest zasadne wobec czego nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy dokonał bowiem prawidłowych ustaleń uznając, że wobec podejrzanego A. G. spełnione zostały zarówno ogólna, jak i szczególne przesłanki stosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania i nie dopuścił się w tym względzie obrazę przepisów prawa.

Przesłanka ogólna stosowania środków zapobiegawczych przewidziana w art. 249 § 1 k.p.k. aktualizuje się w realiach niniejszej sprawy w zgromadzonym materiale dowodowym, w szczególności w tym wskazanym w treści zaskarżonego postanowienia oraz w potrzebie prawidłowego zabezpieczenia toku dalszego postępowania. Istnienie dużego prawdopodobieństwa popełnienia przestępstwa w żaden sposób nie jest równoznaczne z przypisaniem podejrzanemu sprawstwa i winy w zakresie stawianych mu zarzutów. Sąd przy stosowaniu czy przedłużaniu środków zapobiegawczych nie dokonuje kompleksowej analizy oraz oceny materiału dowodowego, bowiem ta należy do sądu I instancji na etapie wyrokowania po przeprowadzeniu przewodu sądowego, o ile zostanie skierowany akt oskarżenia. W ramach niniejszego incydentalnego postępowania dokonuje się jedynie sprawdzenia, czy materiał dowodowy zawarty w aktach prokuratorskich stwarza stan prawdopodobieństwa o jakim mowa w art. 249 § 1 k.p.k. Z tego procesowego obowiązku sąd meriti w pełni się wywiązał. Podkreślić trzeba, że analiza dowodów w aspekcie zasadności i konieczności stosowania środków zapobiegawczych ma szczególną postać i nie wymaga przedstawienia drobiazgowej oceny poszczególnych dowodów, tak jak czynione jest to w fazie wyrokowania. Stąd też kwestia odpowiedzialności karnej, jak i kwalifikacji prawnej zarzucanych przestępstw, biorąc pod uwagę etap postępowania, pozostaje aktualnie otwarta. W niniejszej sprawie zgromadzone na chwilę obecną dowody świadczą natomiast o dużym prawdopodobieństwie popełnienia przez A. G. zarzucanych mu czynów, a tym samym nie sposób podzielić argumentów obrońcy, który kwestionuje udział oraz kierowanie przez skazanego zorganizowaną grupą przestępczą. Ponadto, wbrew twierdzeniom skarżącego, w dalszym ciągu zachodzi potrzeba zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania. Ochrona obecnej fazy procesu przed działaniami destabilizującymi jego tok jest konieczna, czemu dał wyraz sąd I instancji, wskazując chociażby na spełnienie przesłanek szczególnych stosowania izolacyjnego środka zapobiegawczego. Nie sposób także zgodzić się ze skarżącym, iż materiał dowodowy został już zgromadzony, a podejrzanemu nie ma żadnego wpływu na jego treść.

Należy podzielić stanowisko Sądu Okręgowego, iż w stosunku do podejrzanego nadal pozostaje aktualna przesłanka szczególna o charakterze prewencyjnym wskazana w art. 258 § 2 k.p.k. w postaci grożącej mu surowej kary. Zauważyć trzeba, iż A. G. zarzuca się popełnienie przestępstw z art. 299 § 1 i 5 k.k. w zw. z art. 12 k.k. przy zast. art. 65 k.k.; z art. 271 § 1 i 3 k.k. i art. 273 k.k. oraz z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. przy zast. art. 65 § 1 k.k. oraz art. 258 § 3 k.k. przy czym każde z nich zagrożone jest karą pozbawienia wolności spełniającą kryterium z art. 258 § 2 k.p.k. Mając więc na uwadze występujące okoliczności przedmiotowo-podmiotowe, takie jak charakter działań podejmowanych w ramach zorganizowanych struktur przestępczych oraz rolę podejrzanego, a ponadto rodzaj i okoliczności popełnienia zarzucanych podejrzanemu czynów, ich wysoką społeczną szkodliwość, a także fakt, iż podejrzanemu z popełnienia tych przestępstw miał sobie uczynić stałe źródło dochodu, groźba wymierzenia A. G. surowej kary, w przypadku udowodnienia jego sprawstwa i winy, niewątpliwie wbrew sugestiom skarżącego, nabiera realnych, a nie tylko hipotetycznych kształtów. Groźba ta, jak wskazuje się w wielu orzeczeniach, może skłaniać podejrzanego do działań zakłócających prawidłowy tok postępowania w celu uchylecia się od odpowiedzialności karnej. Podstawy stosowania tymczasowego aresztowania, określone w art. 258 § 2 k.p.k., przy spełnieniu przesłanek wskazanych w art. 249 § 1 k.p.k. i art. 257 § 1 k.p.k. oraz przy braku przesłanek negatywnych określonych w art. 259 § 1 i 2 k.p.k., stanowią samodzielne przesłanki szczególne stosowania tego środka zapobiegawczego. Ustawodawca wprowadził szczególny rodzaj domniemania istnienia obawy, że oskarżony (a więc również podejrzanemu), z uwagi na rzeczywiście surową karę realnie grożącą mu w tej konkretnej sprawie, będzie bezprawnie utrudniał postępowanie (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2012, sygn. akt V KK 220/12, LEX nr 1228650). Brak jest podstaw do twierdzenia, iż stosowanie tymczasowego aresztowania względem podejrzanego stanowi antycypację kary, w szczególności biorąc pod uwagę dotychczasowy okres stosowania wobec niego tego środka w zestawieniu z realnie grożącą mu surową karą za zarzucane przestępstwa. Mając na uwadze powyższe rozważania, nie sposób uznać aby sąd I instancji dopuścił się obrazy przepisu art. 258 § 2 k.p.k., czy też przepisów Konstytucji wskazanych przez skarżącego.

Dodatkowo wobec podejrzanego zachodzi także szczególna przesłanka stosowania tymczasowego aresztowania mająca charakter procesowy uregulowana w art. 258 § 1 pkt 2 k.p.k. Jak słusznie wskazał sąd meriti istnieje uzasadniona obawa mactwa procesowego ze strony A. G.. Jest to ściśle powiązane z ciężącym na nim zarzutem kierowania zorganizowaną grupą przestępczą. Podejrzanemu, jako osoba mająca zajmować miejsce naczelnego w hierarchii całej grupy, może przez to dysponować pełną wiedzą na temat jej składu, jak również przebiegu poszczególnych

zdarzeń. Taka wiedza może umożliwiać mu podjęcie działań destabilizujących prawidłowy przebieg śledztwa, w tym też wywieranie wpływu na depozycje osób występujących w sprawie. Działania takie są typowe i charakterystyczne dla zorganizowanych grup przestępczych, stąd też brak jest potrzeby wskazywania konkretnych zachowań, które by tę obawę urzeczywistniały. Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie podziela stanowisko wyrażone w orzecznictwie, iż uczestnictwo w strukturze zorganizowanej uzasadnia wystarczająco obawę mactwa, a to ze względu na znajomość jej uczestników, ich wzajemne powiązanie, istnienie dróg przepływu informacji, solidarność grupową bądź także inne środki wywierania wpływu na wyjaśnienia lub zeznania, począwszy od gróźb po przekazywanie środków do życia rodzinom uczestników grupy (vide: postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 10 lipca 2014 roku, sygn. akt II AKz 265/14, LEX nr 1574399). W tych też okolicznościach stwierdzić trzeba, że skarżącemu nie udało się podważyć przyjętej przez sąd I instancji obawy podejmowania przez podejrzanego bezprawnych działań zakłócających prawidłowy tok postępowania, gdyż fakt, że w trakcie dotychczasowego postępowania podejrzanego prób takich nie podejmował, nie powoduje automatycznego zniweczenia obawy mactwa procesowego na obecnym etapie postępowania. Podejrzanego mógłby także wpływać na dowody, które już zostały przeprowadzone, a funkcją tymczasowego aresztowania, jako środka zapobiegawczego jest zabezpieczenie prawidłowego toku całego procesu karnego, a więc nie tylko fazy poszukiwania i zabezpieczania dowodów w prowadzonym postępowaniu przygotowawczym, ale też kolejnych etapów, aż do wprowadzenia do wykonania kary. Argumentacja skarżącego dotycząca zakwestionowania kierowania, jak i nawet udziału w zorganizowanej grupie przestępczej ma jedynie wymiar polemiczny, bowiem na obecnym etapie dowody zgromadzone w niniejszym postępowaniu mają wskazywać jedynie na duże prawdopodobieństwo jego popełnienia, a nie na stan pewności, o czym była już mowa powyżej. Zauważyć należy, iż na gruncie niniejszej sprawy osobowe źródła dowodowe odgrywają istotną rolę, a ponadto do chwili obecnej nie przeprowadzono jeszcze czynności ze wszystkimi osobami, które miały uczestniczyć w przestępczym procederze, a które także były osobiście znane podejrzanemu. Istnieje zatem realna obawa, iż podejrzanego przebywając na wolności mógłby realnie wpływać na tok postępowania poprzez wywieranie bezprawnego wpływu na depozycje osobowych źródeł dowodowych lub w inny sposób utrudniać postępowanie, celem umniejszenia swojej odpowiedzialności. Obawy tej nie umniejsza fakt, iż podejrzanego złożył wyjaśnienia, przyznał się do częściowo do zarzucanych mu czynów oraz współpracuje z organami ścigania i chce dobrowolnie poddać się karze, na co powołuje się obrońca.

W stosunku do A. G. w dalszym ciągu aktualna jest również przesłanka zawarta w art. 258 § 1 pkt 1 k.p.k., a więc obawa ucieczki lub ukrycia. Z ustaleń śledztwa wynika bowiem, iż podejrzanego nie posiadał stałego miejsca pobytu w Polsce, zatrzymany został w hotelu, często wyjeżdżał z kraju, bowiem zatrudniony był także w Estonii i Hongkongu, a ponadto w Estonii posiadał również zameldowanie. W przypadku zatem opuszczenia jednostki penitencjarnej miałby on realną możliwość podjęcia działań destabilizujących prawidłowy tok postępowania w sposób wskazany w powyższym przepisie w szczególności poprzez próbę opuszczenia kraju. Informacja uzyskana na posiedzeniu od obrońcy o posiadaniu przez podejrzanego miejsca stałego pobytu nie eliminuje istnienia tejże przesłanki. Nie zostało także w żaden sposób uprawdopodobnione, że podejrzanego właśnie tam zamieszkiwał przed tymczasowym aresztowaniem i aby było to o miejsce jego stałego pobytu. Podejrzanego jest osobą bardzo mobilną co czyni realnym obawy o jego ukrywanie się zwłaszcza w sytuacji kiedy ciąży na nim tak poważne zarzuty jak w niniejszym postępowaniu.

W konsekwencji trzeba uznać, że sąd meriti nie dopuścił się naruszenia zasady minimalizacji środków zapobiegawczych wyrażonej w art. 257 § 1 k.p.k. albowiem obecny etap śledztwa prawidłowo może zabezpieczyć jedynie dalsze stosowanie tymczasowego aresztowania. Zasada ta nie nakazuje bynajmniej bezwzględnego stosowania łagodniejszych środków zapobiegawczych, lecz statuuje wymóg, aby nie stosować izolacyjnego środka zapobiegawczego, gdy wystarczą inne środki o charakterze wolnościowym. Przy ustalaniu zgodnie z tą regułą rodzaju stosowanego środka zapobiegawczego, należy kierować się celami dla jakich te środki się stosuje. Wskazać trzeba iż sąd I instancji logicznie i jasno wypowiedział się w powyższej kwestii powołując okoliczności potwierdzające istnienie podstaw do dalszego stosowania wobec podejrzanego izolacyjnego środka zapobiegawczego. Stąd też uwzględniając poczynione ustalenia, w świetle przyjętych obaw i ich nasilenia, uwzględniając też zagrożenie dla prawidłowego przebiegu postępowania przygotowawczego i jednocześnie zasadę wyjątkowości stosowania środków zapobiegawczych o charakterze izolacyjnym, uznać trzeba, iż na obecnym etapie tylko najsurowszy środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania w sposób prawidłowy zabezpieczy przebieg postępowania.

Nie można tym samym przyjąć, że środki o charakterze wolnościowym, wskazane przez skarżącego, a zastosowane chociażby kumulatywnie, spełnią swoją funkcję gwarancyjną i zabezpieczającą wobec ich oczywiście mniejszej efektywności. Sąd Okręgowy nie dopuścił się w tym zakresie obrazy przepisów postępowania.

Na marginesie zauważyć należy, że fakt uchylenia środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania w stosunku do innych podejrzanych w sprawie nie presuponuje automatycznie, wbrew sugestiom obrony, iż odpadły przesłanki do stosowania tego środka w stosunku do A. G.. Zwrócić należy uwagę, iż rozstrzygnięcia co do poszczególnych środków zapobiegawczych podejmowane są przy uwzględnieniu szeregu indywidualnych okoliczności, które determinują ich stosowanie. Owe indywidualne okoliczności, na które zwrócił uwagę sąd I instancji, a które zaaprobowane zostały przez sąd odwoławczy powodują, iż stale konieczne jest stosowanie wobec podejrzanego najsurowszego środka zapobiegawczego.

Analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego pozwala przyjąć, że w chwili obecnej za potrzebą dalszego przedłużenia wobec A. G. tymczasowego aresztowania przemawiają szczególne okoliczności, o których mowa w art. 263 § 2 k.p.k. Czynności dotychczas podejmowane przez prokuratora są przeprowadzane sukcesywnie, a postępowanie przygotowawcze niewątpliwie należy do skomplikowanych i czasochłonnych z uwagi na swój wielowątkowy i wielopodmiotowy charakter. Należy także zwrócić uwagę, iż w ostatnim okresie śledztwa wykonano szereg czynności procesowych w tym również z udziałem podejrzanego. Konieczność przeprowadzenia kolejnych czynności zaplanowanych przez prokuratora, a wskazanych w treści wniosku o przedłużenie tymczasowego aresztowania, należy zaliczyć do kategorii owych „szczególnych okoliczności”, które uniemożliwiają zakończenie postępowania w aktualnym terminie stosowania tego środka i uzasadniają jego przedłużenie. Tym samym podkreślić należy, iż owe szczególne okoliczności mają także związek z ustaleniem zakresu odpowiedzialności samego podejrzanego A. G..

Sąd Apelacyjny nie dopatrył się także okoliczności skutkujących koniecznością odstąpienia od stosowania tymczasowego aresztowania względem podejrzanego na gruncie art. 259 k.p.k. W szczególności na uwzględnienie nie zasługuje argumenty obrońcy dotyczący sytuacji rodzinnej skazanego, w tym fakt, iż żona podejrzanego jest w trakcie terapii antynowotworowej, bowiem naturalną konsekwencją każdego pobytu w izolacji jest wystąpienie pewnych niedogodności dla samego podejrzanego jak i jego najbliższych.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w części dyspozytywnej.

ZARZĄDZENIE

- odpis postanowienia wraz z pouczeniem o prawomocności doręczyć podejrzanemu i jego nieobecnym obrońcom;
- zwrócić akta sprawy.

Katowice, dnia 15 października 2019 roku.